

HET STROO EN HET LICHT

De vele kinderen van herder Theophilus lagen op den zolder met wijdopen ogen te luisteren naar den dwazen najaarswind die de zotste muziek blies welke een mens horen kan, zotter en plezieriger nog dan 's Zondags de doedelzak van oom Caspar er speelde. Daar kwam nog bij dat er hier en daar wisselend

licht van tussen de wolken dwalende sterren door de reten van het dak binnen scheen, zodat horen en zien hun gelijkelijk een grote vreugde was. Zij lagen zo al uren wakker, en ofschoon ze niet spraken ondereen, wisten zij van elkaar dat ze wakker waren.

Wie had er het eerste gezien dat op den voorsten hoek van den zolder, waar achter een laag schot een busselke stroo lag, een licht ontstond? Een van allen had luid geroepen. Toen groeide het licht geweldig uit, tot zodanige klaarte dat zij elkaar zien konden, hetgeen nog nooit gebeurd was op dien immer duisteren zolder. Maar de bron van dit licht zweefde boven het stroo, en zie, eerst schimmig, later zo klaar en scherp omljnd als mensen die elkander overdag in het open veld ontmoeten, zweefde in dit licht een schone mens, met vleugelen vol perels, en deze zegende het busselke stroo. Daarna, geleidelijk als zij waren gekomen, verdwenen gestalte en licht. Boven het lage geslot dreef nog een wijle een dun wolkske van licht, gelijk in de kerk wierook drijven blijft in het licht der zon, maar ook dit verging, en de zolder lag weer zo pikkedonker als voorheen.

Geen der kinderen sprak een woord. En den volgenden dag wisten zij niet of zij hadden gewaakt of gedroomd.

Evenwel, toen enige dagen naderhand, vader Theophilus van den zolder afkwam met den bussel stroo onder den arm,

vroeg zijnen oudste : „vader wat gaat ge mee dat strooi doen?”

„Dat ga ik in het koetshuis leggen voor den os, die is een bietje ziek”.

Theophilus stapte de deur uit, en het manneke zag hem het erf over stappen mee den bussel stroo onder den arm, en achter het schop het wegelke indraaien dat naar het koetshuis voerde, dat stond op de hei achter de heuvels.

Koetshuis, ja, dat was een schone naam voor een lelijk ding : drie schamele muurkes mee een rieten dak waar alle winden en alle weren in hadden gereden en gerost, en enkele scheve planken aaneengetimmerd voor een deur. Als de heer uit de stad kwam jagen wierd hier zijn gerij gestald, en daarom heette dit gebouwke koetshuis. Nu stond er den os in, die den herder bezat om er zijn klein stukske land mee te bewerken, een dor stukske heigronnd daaromtrent gelegen, waarop Theophilus met onverzettelijken ijver schrale rog teulde. Het was dus ook roggestroo dat den herder op zolder liggen had en nu naar het koetshuis ging brengen voor den zieken os...

Het zoontje zag den vader stappen met het stroo dat van den zolder kwam, van den zolder die op enen nacht niet lang geleden, zo stralend in het licht had gestaan als zelfs mee de hoge blanke kerk nooit het geval was geweest..... als hij het tenminste niet gedroomd had..... maar ik heb het niet gedroomd geloof ik. Als ik het niet gedroomd heb, dan is er iets bizonders mee dat strooi, dan mag onze vader dat niet onder den os leggen.....

Toen hij zijn vader had ingehaald zei hij : „dat strooi vader, kunt ge geen ander strooi onder den os leggen?”

„Dees strooi is toch goed”, antwoordde de vader.

„Tè goed vader !”

Theophilus bleef staan en bezag zeer verbaasd zijn zoontje.

„Wat mankeert ge nou manneke?”

„Dat strooi is gezegend, het was verschrikkelijk licht op zolder, in de vorige week was het, 's nachts, ge moet het maar niet onder den os steken.....”

Theophilus zijnen mond ging open van verbazing. Maar gauw ging dieën mond weer dicht. Theophilus lachte flauwkes, trok zijn schouders op en ging mee dragen pas zijnen weg voort. Het zoontje liep achter hem. Beiden zwegen ze geruimen tijd. Na een wijle vroeg de vader : vertel het nog eens

manneke. En nu vertelde zijn zoontje het verhaal enthousiaster en uitvoeriger nog eens over. Toen het vertelselke uit was, zei de vader : gij kunt gij schoon dromen manneke. Toen waren ze bij het koetshuis. Den herder stiet de wankele deur open, deed den os opstaan en opzij gaan en wierp het stroo op de plek waar den os gelegen had. Maar het dier wilde niet gaan liggen op dit goede roggestroo, maar lei zich neer, gans in het hoekske, zo wijd van het verse stroo af als het maar kon. Verbouwereerd bezag den herder zijnen os, en toen zijnen zoon.....

Dit is eigenlijk het hele vertelsel van het stroo. Den herder is in gepinzen naar huis gegaan en verwachtte wondere dingen. Zo hoog een wonder als er inderdaad in dien nacht is geschied, dien wij den Kerstnacht en Heilig noemen, zulk, door alle eeuwen vurig verlangd gebeuren, had Theophilus niet kunnen verwachten. Maar toen in den laten avond, scheve Lambert met een vreemde zingende stem kwam zeggen, dat hij een man en een vrouw naar het koetshuis verwezen had voor onderdak, en dat er nu een Kindje lag op het stroo, heeft hij vrouw en kinderen gewekt en is met hen den weg opgegaan. En toen ze halverwege waren, begost een eender licht te gloeien in de luchten, laag boven de hei, als eerst op den zolder, en ving een muziek aan en een zingen, dat deze dorre aarde hemels maakte.....

Het vertelsel over het licht, als ge het horen wilt, is maar kort :

Scheve Lambert woonde in het meest afgelegen huis van het dorp, het dichtst bij de hei. Het was een huizeke van èen vertrek ; er stond een klein schop bij, een nietige stal voor zeven schapen.

Dien dag was hij naar Bethlehem de stad geweest, ter jaarmarkt, om voor de vijfde maal den genezenden drank te kopen die niet genas, bij den markt-chirurgijn, voor zijn vrouwke, dat nu al vijf jaren ziek lag.

Met zijn scheve corpus liep hij niet zo rap, en bovendien hield hij er van, zulke lange wegen langzaam te bewandelen : dan droomde hij zich zijn vrouw genezen tot een kloek wijf,

dan droomde hij zich kinderen, dan droomde hij zich een echt huis met enen akker, dan droomde hij zichzelf tot enen rechten mens, die den akker bebouwde.

Hij zal een goed half uur buiten de stadspoort zijn geweest, toen een man hem inhaalde die leidde enen ezel, en op den ezel zat ene vrouw.

„Goeien avond” zei de man.

„Goeienavond”, zei Lambert, zeer verwonderd, want deze lieden waren vreemd in de streek, en vreemden deden beter 's avonds en 's nachts binnen de veilige stadspoorten te blijven, dan te reizen over de buitenwegen, „goeienavond, waar gaat de reis henen?”

„Als ik dat maar wist”, antwoordde de man, „we hebben een onderkomen gezocht in Bethlehem, maar we hebben er geen kunnen vinden”.

„Geen kunnen vinden?”

„Nee, overal was er rijk volk ingekwartierd vanwege de volkstelling, en wij zijn arme mensen”.

„Dan zijt ge maar net wat ik ben”, lachte scheve Lambert, „Wel, dat is al een goeie grondslag voor de vriendschap, man”.

Maar, dit zeggende, keek hij toevallig naar de vrouw, en schrok toen van zijn gemoedelijke woorden: arm konden ze dan zijn deze lieden, maar iets hoogs, iets zeer verhevens, iets wat Lambert niet begrijpen kon straalde van heur gelaat.....

Toen zei Lambert de scheve, „het ergste is dat er in ons gehucht geen behoorlijk onderdak voor u te vinden is ook”.

„O! We zijn gauw tevreden” antwoordde de man.

Lambert dacht aan zijn ene vertrek, maar daar lag zijn zieke vrouw en die wilde hij genen last bezorgen. Ineens kwam het koetshuis in zijn gedachten, het koetshuis waar Theophilus zijnen os stond. Daar zal ik ze brengen. Daar zijn ze toch beschut tegen het ergste.

Zij gingen eerst langs zijn huis, en scheve Lambert ging het fleske aan zijn vrouw geven, en „dat ge er mee genezen meugt” zei hij, en ook dat er twee arme lieden buiten stonden, die hij naar het koetshuis wilde brengen. „Neem dan den lantaren mee voor die mensen”, zei de vrouw.

„Nee nee, dan ligt gij hier zonder licht, en gij zijt ziek, ge kunt nooit weten”. „Ja, neem het licht toch maar mee” hield de

vrouw aan. Maar Lambert wilde er niet van horen, „nee het hoeft niet”, zei hij, en hij ging naar buiten en geleidde de man en de vrouw naar het koetshuis.

Toen ze bijna aan het koetshuis waren, zei de vrouw op den ezel: „Lambert, kijk eens om”.

Lambert verschrok, hoe kende die vreemde vrouw zijn naam? Maar hij keek, en zag iemand aankomen met enen lantaren.

Hij ging het licht tegemoet.....

Plotseling herkende scheve Lambert zijn vrouw, die vijf jaren niet van heur bed geweest was en kloek en gezond kwam aangestapt mee den lantaren in heur hand.

Zij ging het kleine licht, het wankele vlammeke van een keersenstomp, in het koetshuis hangen, en eensklaps verklaarde dit licht den wijden omtrek, als hadden er duizenden en duizenden keersen gebrand. Toen viel scheve Lambert lankuit op den grond, en stak zijn kop weg in de hoge hei.

Nog klaarder wierd alle licht, en het gezang ving aan: Vrede op aarde aan de mensen van goeden wil.....

DE DOEKEN EN DE VRUCHTEN

egen den Zuidelijken wand van het huis der oude Wijze vrouw, groeide sinds mensenheugenis enen druivelaar. En den meesten mensen heugde ook de smaak der vruchten, want de Wijze vrouw schonk, wanneer ze een kind ter wereld hielp brengen in het najaar, gaarne en overvloedig van heur druiven; en

in de meeste huisgezinnen was er ook wel een kind dat in het gulden najaar wierd geboren. Men zegt, dat de kinderen in dit gehucht er opvallend gezond uitzagen, en men dankte dit aan de zeer goede zorgen der Wijze vrouw en niet het minst aan heur duiven.

Tegen den Kerstmorgen wierde de Wijze vrouw wakker van heldere knapenstemmen die zongen van :

Dat huis dat hadde so menich gat
daer Christus in gheboren was.
Wel was heur doe
Susanna susanna noe
Jesu minne sprack Mariën toe.....

Het waren de kinderen van Theophilus den herder en van vele anderen die terug kwamen van het koetshuis. En gelijk enen gouden draad door een zilveren weefsel lopen kan, klonk het geluid van oom Caspars doedelzak er innig mee vermengd en toch klaar onderscheiden van de knapenstemmen.

Zo rap als heur oude benen het toelieten, sprong de Wijze vrouw van heur bed, stiet het venster open en riep :

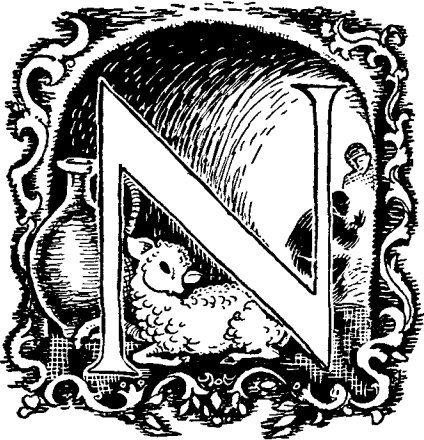
„Wat voor een feest vieren wij vandaag ?”

„Het feest van Christus' geboorte in een stal”.

„Och !” zei de vrouw spijtig, „een Kindeke geboren, en ik ben er niet bij geweest, dat is den eersten keer”. Maar dit was slechts heur eerste opwelling. Dadelijk daar op had ze spijt over heur oneerbiedigen hoogmoed. Evenwel, zei ze bij zich zelve : als het dan toch een menskindeke is, zal ik het doekskes brengen. En zij ging naar de kast en nam er een helderen maar grofgeweven linnen doek uit, naar ze meende. En toen ging ze naar heuren druivelaar. Maar toen ze stond bij het oude knoestige geraamte van den boom zei ze triestig : „och menskinderen wat word ik oud, wie plukt er nu druiven in den winter”. Maar dit had ze nog niet gezegd, of drie volle, aldervolste, aldersappigste trossels vielen in den witten doek die ze in heur hand hield, en zie, dezen doek was niet van grof geweven linnen, maar van het fijnste damast, en mee gouddraad was er ingeweven een lammeke en een druiventros en korenaren, en ook nog een kruiske en een doornenkroon.

Toen snelde de Wijze vrouw naar ons aller Heil.

HET LAMMEKE EN DE WIJN

u nog het verhaal, het klein vertelsel, over Remigius, de blinde.

Was hij de ongelukkigste, of was hij de allergelukkigste van het gehucht ? hierover kon men het nooit eens worden. Oom Caspar die op Zondag-avonden vaak voor hem op den doedelzak ging spelen, had het hem eens gevraagd.

„Dat is een dwaze vraag Caspar”.....

„Ja, maar, ik bedoel, ik wil zeggen” zei Caspar, „ge kunt toch niets zien : en het is toch schoon, de lucht, de hei, de heuvelen, de bomen”; Caspar ging heel snel spreken van verbouwereerdheid, wat was hij toch een onnut dwaas gesprek begonnen : het is toch schoon, de vlinders, de veugelkes, de paarden en de veulens, en de mensen die 's Zondags naar de kerk gaan en terugkomen, en als het Kermis is, het dansen op de wei voor de kerk en al de vlaggen die dan uitsteken, en al de torens op den horizon, en de soldaten als ze hier over de baan gemarcheerd komen mee muziek.....

„De muziek die hoor ik, en als ik de muziek hoor, zie ik de soldaten, misschien nog schoner dan gij ze ziet, en als gij, Caspar, 's Zondagsavonds voor mij komt spelen, dan hoor ik dat, en dan zie ik u, hahaha ! misschien nog schoner dan ge zijt !”

„Ja”, zei Caspar.

„En bovendien, ik heb mijn lammeken, en ik drink alle morgenden van mijnen wijn, die ik weet niet hoe, altijd in mijn kruik is”.

„Uw lammeken, maar hoe lang hebt ge dat al, dat moest toch al lang een schaap zijn”.....

„Het moest allang een schaap zijn, en mijnen wijn moest allang op zijn. Ik denk dat dit ergens voor is”.....

„Misschien is het wel een beloning, omdat gij uw blindheid mee zoveel geduld verdraagt”, dacht Caspar, maar hij zei het niet hardop.

Op den Kerstnacht, toen dit allerwonderste gebeuren van de geboorte Onzes Heren omgeven wierd door zoveel kleine wondere dingen, wierd het zo helder licht op het slaapkamerke van Remigius, dat hij het in zijn bed niet houden kon en opsprong en voor het venster ging staan : en hij hoefde niet te zien met zijn liefelijke ogen : hij zag het van lichtomstraalde heilig Huisgezin in het koetshuis met een verhevener zien : en meteen wist hij waarom het lam altijd een lam gebleven was, en waarom de wijn die hem versterkte, immer aanwezig bleef in zijn kruik. En hij nam het lam en den wijn en hij bracht ze naar Onzen Heer Jezus. Niet werd hij van zijn lichamelijke blindheid genezen, maar zijn ziel die gezien had : het eeuwige Lam en de eeuwige Wijn, spijs en

drank voor alle geslachten, ontsteg zijn lichaam, en verbleef drieëndertig jaren in vurig verlangen naar den dag waarop het Lam geslacht wierd, in het voorgeborgte.

W. VAN
HOEK